

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی ...

شناسنامه درس Course Syllabus

شماره درس: ۵۸۵۵۴۷

عنوان درس: فرهنگ و پرستاری

نوع و تعداد واحد: یک واحد نظری (۱۷ ساعت)

دروس پیش نیاز: -

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): کارشناسی ارشد پرستاری سلامت جامعه - ترم ۳ نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۳-۰۴

زمان کلاس: سه شنبه ها ساعت ۱۴-۱۶ هفته ابتدای ترم مکان: کلاس ۲۷

مسئول درس: دکتر پروانه خراسانی زمان حضور در دفتر کار: طبق برنامه ماهانه پشت درب دفتر (اتاق ۱۵۵)

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۸۸

Email khorasanip@nm.mui.ac.ir :

اساتید درس: دکتر فاطمه مالکی و دکتر پروانه خراسانی

شرح درس:

فرهنگ مجموعه ای از عقاید، ارزشها، پیش فرض ها در مورد زندگی است که باورهای مردم را شکل می دهد و از طریق نسلها منتقل می شود. فرهنگ فرایندی پویا است که در طول زمان توسعه می یابد و به تغییر و تحول مقاوم است. بر این اساس در جوامعی که از لحاظ فرهنگی متنوع هستند، تفاوت های قابل ملاحظه ای در عقاید مربوط به سلامت و بیماری بین گروه های مختلف نمایان می گردد و پرستاران در انعکاس عقاید سلامتی و بیماری مددجویانشان، در هنگام مداخله برای ارتقا و حفظ سلامتی با چالشهایی روبرو هستند. در این راستا آشنایی با زمینه های فرهنگی و استراتژیهای ارائه مراقبت مناسب با فرهنگ بسیار مفید بوده و ارائه مراقبت های پرستاری را اثربخش و کارآمد می نماید.

هدف کلی: دانشجویان پس از پایان درس می توانند اهمیت، نقش و کاربرد فرهنگ در مراقبت از بیماران با فرهنگهای متفاوت را درک کنند و معلومات و اطلاعات کافی در زمینه اهمیت نقش و کاربرد مفهوم فرهنگ در مطالعات و کارهای میدانی پرستاران سلامت جامعه به دست آورند.

اهداف رفتاری:

از دانشجویان انتظار می رود طی این دوره بتوانند:

۱. مفهوم فرهنگ، عناصر و ویژگی های فرهنگی تنوع فرهنگ و انواع خرده فرهنگ را توضیح دهند.
۲. مفاهیم برجسب زنی، کلیشه سازی، تحمیل فرهنگی، شوک و تهاجم فرهنگی، تبعیضهای نژادی قومیتی، تضاد و ایمنی فرهنگی را تعریف نمایند.
۳. سطوح فرهنگ پذیری بیماران، مفهوم شایستگی فرهنگی پرستاران، حیطه ها، فرایند و موانع کسب صلاحیت فرهنگی را تشریح نمایند.
۴. عوامل موثر بر سلامت، رابطه فرهنگ با وضعیت اجتماعی اقتصادی و تاثیر عوامل فردی اجتماعی بر مفاهیم فرهنگی را بحث کنند.
۵. نظریه مراقبت بین فرهنگی Leninger و دیگر نظریه های بین فرهنگی Purnell, Giger & Davidhizars را با رسم شکل یا نقشه مفهومی توضیح دهند.

۶. رفتارهای مرتبط با سلامت و بیماری در ایران و جهان را به تفکیک ویژگی های ملی، قومی مذهبی) تحلیل و موشکافی نمایند.
۷. با راهنمایی استاد مسئول درس و به کمک سه ابزار بررسی فرهنگی معرفی شده یک فرد، یک گروه، یک جامعه یا سازمان را ارزیابی نموده و نتیجه را بصورت کتبی و شفاهی به همراه نقد و تحلیل خود در جلسه هفتم ارائه نمایند.
۸. یکی از موضوعات بررسی وضعیت موجود یک خرده فرهنگ و نقش پرستار سلامت جامعه (شامل ۱- خرده فرهنگها در اصفهان ۲- اقلیتهای مذهبی در ایران (مسیحی، یهودی، اهل سنت) ۳- اتباع افغان) را انتخاب نموده و در طول ترم مشاهدات و مطالب را به شرح ذیل تدوین و در آزمون پایانی تحویل دهند:
- الف) مرور شواهد و مستندات: ویژگی های فرهنگی، تعداد و مشخصات جمعیت شناختی (ترکیب سنی- جنسی، تاهل، سواد، شغل و...) خرده فرهنگ/فرهنگهای مربوطه، پراکندگی جغرافیایی، کلیات، آداب و رسوم، سبک زندگی و رفتارهای فرهنگی مرتبط با سلامت و بیماری، خدمات پیشگیرانه تشخیصی، بهداشتی، درمانی، تغذیه، ازدواج و بچه دار شدن، مراسم و آداب اجتماعی، جایگاه طب مکمل و سنتی... و سایر اطلاعات به دست آمده در روند منطقی و منسجم
- ب- بحث درباره وضعیت موجود و عملکرد پرستاران و تیم سلامت در مواجهه با اقلیت مربوطه
- ج- نتیجه گیری و ارائه پیشنهاد توسط دانشجو (انواع اقدامات و مداخلات پرستاری مبتنی بر نظریه شایستگی فرهنگی و مراقبت بین فرهنگی لنینگر)
- **توجه:**** قبل از ارائه و نتیجه گیری و ارائه پیشنهاد، از مشاهدات شخصی و میدانی، مصاحبه با افراد مطلع و مراجعه به متون و مقالات و مطالب نشریات استفاده نمایید، و در متن با درج منابع مورد استناد در انتهای هر پاراگراف + فهرست منابع در انتهای مطالب، را وارد فرمایید.

روش تدریس: سخنرانی، بحث پرسش و پاسخ به همراه self study مطالعه دانشجویان و Task based education به روش کاوشگری جهت ارائه کتبی و شفاهی تکالیف محول شده در جلسات هفتم و آزمون پایان ترم

ابزار مورد نیاز تدریس: وسایل سمعی و بصری از جمله پاور پوینت و تابلو، رایانه متصل به اینترنت و digital library و اینترنت elib.mui.ac.ir (جهت انجام تمرین و تحقیق)

وظایف فراگیران: در تمامی جلسات حضور با آمادگی و مطالعه قبلی؛ پاسخگویی و ارائه متناسب با موضوع در تمرین تکمیل فرم بررسی فرهنگ و ارائه پایانی از ابتدای ترم انتخاب عنوان و انجام کار با راهنمایی و هماهنگی استاد قبل از ارائه، جامعیت و جدیت در جمع آوری مطالب و تدوین با استفاده از منابع کتابخانه ای و میدانی، درج منابع در داخل و انتهای متن به سبک رفرنس نویسی هاروارد و مشخص نمودن منابع مصاحبه/مشاهده در صورت لزوم

قوانین و مقررات کلاس (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین):

در صورت بروز تعطیلی غیرمترقبه در صورت ضرورت و طبق اعلام آموزش دانشکده، جلسات به شکل غیرحضوری آفلاین/آنلاین از لینک مربوطه با هماهنگی از طریق نماینده دانشجویان برگزار خواهد شد.

- آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرائی موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، آیین نامه پوشش حرفه ای رعایت گردد.

- بر اساس مصوبه آئین نامه آموزشی نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس به شرح زیر است.

الف) غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در آئین نامه آموزشی مربوطه در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی معتبر و تأیید شده و با تشخیص مدیر گروه مربوطه مجاز شناخته شود.

ب) نحوه برخورد با غیبت غیر موجه دانشجو در کلاس درس در سقف کمتر از $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) بشرح زیر می باشد:

یک ساعت غیبت غیرموجه	قابل بخشش
- یک جلسه معادل دو ساعت غیبت غیرموجه	کسر ۱ نمره
- سه ساعت غیبت غیرموجه	کسر ۲ نمره
- دو جلسه معادل چهار ساعت غیبت غیرموجه	کسر ۴ نمره
- ج) در خصوص نحوه برخورد با تعطیلی کلاس (غیر مجاز) که به صورت گروهی انجام می شود به ازای هر جلسه استاد می تواند تا سقف ۲ نمره کسر نماید.

بدیهی است غیبت بیش از حد مجاز $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) منجر به نمره صفر در درس خواهد بود و در صورت مجاز بودن غیبتها با ارائه مستندات و اخذ موافقت شورای آموزشی دانشکده، موجب حذف درس خواهد شد.

نحوه ارزشیابی دانشجویان و باارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	تفکیک نمره از ۲۰
۱	ارزشیابی مستمر میان دوره: حضور به موقع با مطالعه و آمادگی قبلی حداقل در ۵ جلسه / هر جلسه ۰/۴ نمره	۲ نمره
۲	self-study معرفی یک فرم بررسی و اجرای بررسی فرهنگی یک فرد/گروه /جامعه یا سازمان با راهنمایی استاد	۲ نمره
۳	ارائه کتبی و شفاهی فرم ارزشیابی فرهنگی (آبان ماه)	۳ نمره
۴	ارزشیابی پایان دوره: آزمون کتبی پایان ترم	۱۰ نمره
۵	case presentation طبق بند ۸ اهداف یادگیری بررسی وضعیت موجود یک خرده فرهنگ و بحث در مورد نقش پرستار سلامت جامعه موضوعات ۱- قومیت های ملی و خرده فرهنگهای مختلف در اصفهان ۲- اقلیتهای مذهبی (مسیحی، یهودی، اهل سنت) در ایران و اصفهان ۳- اتباع افغان در ایران و اصفهان	۳ نمره
	جمع	۲۰

منابع اصلی:

- Nies MA, & McEwen M (2024) Community/Public health nursing, 8th edition, Elsevier Inc. (Chapter 13: Cultural Diversity and CHN :pp:235-263)
- Edelman & Kudzma (2022) Health Promotion Throughout the life span. 10th ed. Elsevier Inc. (Chapter 2- Vulnerable Populations and Health: 25-58) accessible at: https://www.google.com/books/edition/Health_Promotion_Throughout_the_Life_Spa/znJAEAAAQBAJ?hl=fa&gbpv=1&dq=Lundy+%26+Janes+%22Community+Health+Nursing:+Caring+for+the+Public%E2%80%99s+Health%22&pg=PA243&printsec=frontcover
- McEwen M & Pullis BC (last edition) Community-Based Nursing An Introduction 3rd edition, Elsevier Inc. (chapter 8: Cultural Influences on Health: 126-147)
- Allender JA, Rector C & Warner KD (last ed). Community health nursing: Promoting and protecting the public's health. 7th ed., Lippincott Williams & Wilkins (Chapter 5: Transcultural Nursing: 90-115)
- Stamler LL, Yiu L, Dosani et al (2020) Community health nursing: A Canadian perspective. 5th edition, Pearson Canada Inc. (chapter 9: Culture, Race and Health: 168-280)
- MacDonald SA, Jakubec SL, Stanhope M & Lancaster J (2022). Stanhope & Lancaster's Community Health Nursing in Canada, 4th ed., Elsevier Inc. (Chapter 7: Diversity and relational practice in CHN: 145-170)
- Andrews M, Boyle JS. Transcultural Concepts in nursing care. Philadelphia: Lippincott, Williams & Wilkins.
- Lundy KS & Janes Sh (2009) Community Health Nursing: Caring for the Public's Health, Jones and Bartlett's Publishers LLC. (Chapter 10: Transcultural Nursing Care in the Community Chapter- : 228-246)

۹- سایر منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:

- آدام فلیپ، هر تسلیک کلودین (۱۳۸۵)، جامعه شناسی بیماری و پزشکی، ترجمه لورانس-دنیا کتبی: تهران: نشر نی
- خسروی اردشیر، نجفی فرید، رهبر محمد رضا و همکاران (۱۳۸۸)، شاخص های سیمای سلامت در جمهوری اسلامی ایران، تهران: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت سلامت
- شاهرخی اکرم (۱۳۸۲) « وضعیت سلامت عمومی زنان کارگر کارخانه های قزوین»، مجله دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین، شماره ۲۸، پیوست پاییز ۱۳۸۲: صص ۳۶-۳۲
- گشتاسی آریتا، منتظری علی، وحدانی نیا مریم سادات، رحیمی فروشانی عباس، و محمد کاظم (۱۳۸۲)، «ارزشیابی مردم تهران از وضعیت سلامتی خود بر حسب جنسیت، تحصیلات و منطقه مسکونی»، فصلنامه پایش، سال دوم، شماره ۳، صص ۱۸۹-۱۸۳.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۸۶) جامعه شناسی، ترجمه حسن چاوشیان، تهران: نشر نی
- مسعود نیا، ابراهیم (۱۳۸۹)، جامعه شناسی پزشکی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
- سایتهای تخصصی و منابع مرتبط با فرهنگ و سلامتی، رفتارها، آداب و رسوم اقوام، ملل، مذاهب و جغرافیای ایران و جهان

شناسنامه این درس قابل دسترس در لینک دروس "گروه سلامت جامعه و سالمندی دانشکده" به آدرس www.nm.mui.ac.ir

جدول زمان بندی کلاس

نیمسال: اول ۱۴۰۳-۰۴

شماره درس: ۵۸۵۵۴۷

عنوان درس: فرهنگ و سلامت

زمان: سه شنبه ها ۱۶-۱۴

فراگیران: کارشناسی ارشد

رشته تمصیلی: پرستاری سلامت جامعه

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس						
ردیف	تاریخ/ساعت	عنوان جلسه	نوع جلسه	فعالیت یادگیری	مدرس	منبع و فصل مورد مطالعه
۱	۱۴۰۳/۶/۲۶	معرفی طرح درس و تکالیف یادگیری فرهنگ: عناصر و ویژگی ها	☐ حضوری ☐ آنلاین ☒ آفلاین		دکتر خراسانی	منبع ۲ فصل ۲ منبع ۳ فصل ۸ منبع ۴ فصل ۵
۲	۱۴۰۳/۷/۳	مفاهیم فرهنگی: برجسب زنی و کلیشه سازی، تبعیض، قوم پرستی، نژاد پرستی،	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه منابع و مشارکت کلاسی	دکتر مالکی	منبع ۱ فصل ۱۳ منبع ۵ فصل ۹ منبع ۴ فصل ۵
۳	۱۴۰۳/۷/۱۰	ادامه مفاهیم فرهنگی، تحمیل فرهنگی، تضاد فرهنگی، تهاجم فرهنگی، شوک فرهنگی، تمایز شایستگی فرهنگی با امنیت و فروتنی فرهنگی و کاربرد لنز ضد نژادپرستی و ظلم ستیزی	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه منابع و مشارکت کلاسی	دکتر مالکی	منبع ۱ فصل ۱۳ منبع ۵ فصل ۹ منبع ۴ فصل ۵
۴	۱۴۰۳/۷/۱۷	سطوح فرهنگ پذیری بیماران صلاحیت فرهنگی، فرایند و موانع کسب شایستگی فرهنگی در پرستاران	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه منابع و مشارکت کلاسی	دکتر خراسانی	منبع ۱ فصل ۱۳ منبع ۲ فصل ۲ منبع ۵ فصل ۹
۵	۱۴۰۳/۷/۲۴	ارتباطات بین فرهنگی، نقش پرستاران در مدیریت سلامت جوامع چند فرهنگی، نظریه لنینگر و ...	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه منابع و مشارکت کلاسی	دکتر خراسانی	منبع ۱ فصل ۱۳ منبع ۴ فصل ۵
۶	۱۴۰۳/۸/۱	عوامل فرهنگی اجتماعی، جایگاه سلامت و بیماری در فرهنگ، آداب و برنامه های موثر بر سلامت درکشورها، نژادها و قومیت ها	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	Case presentation	دکتر مالکی	منبع ۱ فصل ۱۳ منبع ۳ فصل ۸ منبع ۴ فصل ۵ منبع ۶ فصل ۷
۷	۱۴۰۳/۸/۸	ارتباط رفتارها و تعیین کننده های اجتماعی سلامت با ویژگی های فرهنگی (مذهب، نژاد و ...) ایران جهان	☐ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مطالعه منابع و مشارکت کلاسی	دکتر مالکی	منبع ۱ فصل ۱۳ منبع ۳ فصل ۸ منبع ۴ فصل ۵ منبع ۶ فصل ۷
۸	۱۴۰۳/۸/۱۵	ارایه : ابزارهای بررسی و ارزیابی در پرستاری میان فرهنگی بیمار /فرد، گروه و سازمان Case report	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	Case presentation	دکتر خراسانی با مشارکت دانشجویان	منبع ۱ فصل ۱۳ منبع ۴ فصل ۵ منبع ۶ فصل ۷ منبع ۷ (کامل) منبع ۸ فصل ۱۰
		امتحان پایان ترم				
	طبق تقویم آموزش					

ارائه دانشجو در کارآموزی	ارائه دانشجو : مراحل و جزییات آموزش از دو مقاله مرتبط با یکی از مدل ها و الگوهای آموزش و تغییر رفتار ، ارتقاء خودمراقبتی/مدیریت دیابت و پرفشاری خون	پاورپوینت، کتب و مقالات الکترونیک و سایر منابع معرفی شده در طرح درس	اینترنت و کتابخانه دیجیتال سامانه نوید / وکامپیوتر شخصی	حضور کاوش گری و	ادامه: نظریه شناختی اجتماعی، مدل های ارتباطات بهداشتی، انتشار نوآوری، مدل های آموزش و توانمندسازی بیمار و خانواده و جامعه در بیماری های مزمن	۸ دی
--------------------------------	---	---	---	-----------------------	--	------